Několik nových poznatků o rozšíření plže Retinella pura Alder v Čechách (Zonitidae).

Uličný (1892) udává tento druh (pod synonymem *Hyalinia lenticularis* Held) téměř jen z pohraničních hor českých z poměrně nemnoha nalezišť. Z novější doby pochází několik jednotlivých údajů z jiných částí Čech. Od roku 1939 jsem si blíže všímal rozšíření této Retinelly, zvláště v okolí pražském, a došel jsem k zajímavým výsledkům.

Retinella pura Ald. žije ve středních Čechách dosti hojně na souvislém území, které má poměrně velmi ostrou hranici: vyskytuje se téměř na všech příhodných stanovištích na jih a jihozápad od čáry Unhošť - prameny Karlického potoka - Choteč - Radotín - Zbraslav - Dolní Břežany. Na sever od této čáry se mi nepodařilo zjistit dosud ani jediné naleziště, ačkoli jsem v tomto území sbíral velmi pečlivě. Z toho plyne, že *Retinella pura* Ald. žije v krajinách se souvislými lesními porosty, kdežto otevřenému a vcelku bezlesému území se vyhýbá.

Podobné poměry jsou i u mnoha jiných druhů (*Acanthinula aculeata* Müll., *Ena montana* Drap., *Iphigena ventricosa* Drap., *Vitrea diaphana* Stud., *Semilimax semilimax* Fér., *Fruticicola unidentata* Drap., *Monacha umbrosa* C. Pf. atd.). Všechny tyto druhy mají v okolí Prahy stejnou nebo velmi podobnou hranici výskytu jako *Retinella pura* Ald.; jižně až západně se vyskytují hojně v souvislém území, kdežto na sever od této čáry jsem je dosud nikde nesebral. Naopak zase teplo- a suchomilné druhy se vyskytují hlavně severně této hranice (všechny tři *Pupilly*, *Jaminia tridens* Müll., *Caecilioides acicula* Müll., *Helicella striata* Müll. a *candicans* L. Pf., *Euomphalia strigella* Drap., *Cepaea vindobonensis* C. Pf.). Vápencové vrchy Českého Krasu poskytují velmi příznivé podmínky oběma skupinám, takže měkkýší fauna tohoto území je nejbohatší ve středních Čechách (přes 100 druhů). Někteří z teplomilných plžů pronikají hluboko do lesního území teplými údolími Vltavy, Berounky, Litavky a Kačáku, držíce se teplých podkladů (diabas, spilit, vyvřeliny Jílovského pásma atd.). Prozatím však je přesně prozkoumáno jen poměrně malé území a teprve po prosbírání kraje mezi Labem a Sázavou a pásma od Kladna k Lounům se dovíme další podrobnosti o průběhu této důležité hranice, která pravděpodobně obepíná celé teplé střední a severozápadní Čechy. Pro některé druhy nemá ovšem tato hranice žádný význam — jsou to druhy všeobecně rozšířené, dále též luční a vodní měkkýši (na př. *Cochlicopa lubrica* Müll., *Vertigo angustior* Jfr., *antivertigo* Drap., a *pygmaea* Drap., *Retinella radiatula* Ald., *Zonitoides nitidus* Müll., *Laciniaria biplicata* Mtg., *Oxychilus cellarius* Müll. atd.).

Rozšíření druhu *Retinella pura* Alder (pouze mé vlastní sběry): střední Čechy — žije dosti hojně v údolích po obou stranách Vltavy mezi Zbraslaví a Štěchovicemi; v Brdech u Řevnic, Jinců a na Radči u Rokycan, dále mezi Zdicemi a Křivoklátem, v údolí po obou stranách Berounky mezi Křivoklátem a Berounem; hojně v Českém Krasu, také na středním Kačáku jižně Unhoště (celkem 31 nalezišť). Jižní Čechy — na Netolicku, na hradě Helfenburku u Bavorova. Severní Čechy — ve Farářství a u Rakous u Turnova. Dosud jsem tento druh nenalezl ani na jediném místě v části Čech ohraničené čarou: Praha - St. Boleslav - Všetaty - Mělník - Roudnice - Libochovice - Slaný - Unhošť - soutok Vltavy a Berounky - Praha, to jest v nejteplejší (a celkem bezlesé) české krajině. Z tohoto výčtu je dobře patrno, jak je tento druh hojný v lesnatých oblastech.

Retinella pura Alder žije podle Uličného „na kamenitých a listím pokrytých místech v lesích, zvláště v trhlinách skal vápencových"; je to sice pravda, avšak mnohem hojnější je na vlhkých místech na dně zalesněných údolí, zvláště v bažinatých údolních olšinách. Nalézáme ji hlavně ve společnosti druhů: *Columella edentula* Drap., *Clausilia pumila* C. Pf., *Iphigena ventricosa* Drap., *Retinella radiatula* Ald., *Semilimax semilimax* Fér. a *Carychium minimum* Müller. Místy jí můžeme sebrati velmi početné kusy. Také v náplavech potoků bývá velmi hojná.

Na příkladu tohoto plže je velmi zřetelně vidět, jak některé druhy byly a jsou přehlíženy, třebaže žijí i v těsném okolí pražském. Prozkoumal jsem podrobně rozšíření takových druhů ve středních Čechách, kde je jich velmi mnoho a domnívám se, že i v jiných částech Čech jich bude velký počet a že by se jim měla věnovat přiměřená pozornost.

Vojen Ložek.